Una teoria pseudocientífica i racista

written by Sara Carbonell | 24 d'April de 2025

Aprenentatge significatiu de Ausubel

La majoria de persones vinculades a l'educació han estudiat o continuen estudiant la teoria de "l'aprenentatge significatiu" d'Ausubel. Jo també ho vaig estudiar en la universitat i, fins que vaig tindre l'oportunitat de participar en debats científics com ho són les **tertúlies pedagògiques dialògiques**, no vaig entendre l'impacte negatiu que esta teoria té en la societat en el seu conjunt.

Tal com explica en este **article**, en els anys 60, van sorgir accions i teories, com l'**Informe Coleman** o el model de reproducció de Althusser, que sostenien que l'escola no podia superar desigualtats socials. Estes idees van ser instrumentalitzades per sectors conservadors per a frenar els avanços en equitat educativa. Els qui no volien que els seus fills blancs anaren a les mateixes escoles que els xiquets i xiquetes negres, es van mobilitzar per a buscar una teoria que donara suport a la idea que per molt que s'invertisca en educació, no es pot aconseguir la millora

d’una certa població.

Un dels autors als quals van acudir va ser Ausubel, ja que afirmava que les persones negres eren inferiors intel·lectualment. A Espanya, la LOGSE va adoptar l’aprenentatge significatiu de Ausubel com a base curricular i hui dia seguix molt present a les aules i universitats.

Actualment continuen existint centres educatius solo per a alumnat de minories culturals o migrants nouvinguts. Estos centres estan normalment als afores de les localitats i el currículum que se sol donar està basat més en un “currículum de la felicitat” que en un **currículum de màxims aprenentatges i altes expectatives**.

Si no buidem l’educació de teories pseudocientífiques i racistes, no aconseguirem avançar cap a l’**ODS 4** i, a més, estarem **perjudicant la salut de la infància més vulnerable** ja que, com expliquen les evidències científiques, només superant el racisme podrem aconseguir desenrotllar el màxim potencial de tot l’alumnat.

Si volem avançar cap a este ODS, no cal inventar res, només cal buscar experiències d’èxit. Ja en 1931, es va crear a Espanya un moviment interdisciplinari amb l’objectiu de portar la millor educació a tots els llocs, sobretot a aquells on no arribava; van ser les Missions Pedagògiques fundades per Bartolomé Cossío. La idea revolucionària era **donar més a qui té menys**, és a dir, aconseguir una societat més democràtica i justa a través de fer arribar el coneixement i la cultura a totes les persones, no sols als qui eren privilegiats. La dictadura Franquista va acabar amb les Missions Pedagògiques.

Ja fa dècades que hi ha **escoles** del nostre país que es basen en **evidències científiques d’impacte social** i

apliquen actuacions educatives d'èxit que superen les teories pseudocientífiques i racistes d'Ausubel i s'inspiren més en la idea de Bartolomé Cossío: «*La reforma legal només pot sostindre's i afermar-se sobre la reforma del cor*». Estes escoles es basen en l'aprenentatge dialògic, agrupen l'alumnat de manera inclusiva i estan aconseguint superar les desigualtats aconseguint l'èxit educatiu dels grups més vulnerables.

Ara, quan sentim dir «*cal basar-se en l'aprenentatge significatiu*» tenim arguments per a obrir el debat crític i intel·lectual que tan urgent és en una educació que vulga millorar la societat.

[Imagen: Freepik]